

Van het bestuur

Inventarisatie Hengelose beken

Afgelopen jaar hebben we contact gehad met enkele bestuursleden van de Stichting Groene Binnenstadsbeken in Hengelo. Deze stichting is in 2006 opgericht om de gemeente Hengelo kritisch op de vingers te kijken. Hun doel is dat bij de bebouwingsplannen veel meer dan nu rekening gehouden wordt met het water in de stad en dat de beken zoals Elsbeek, Drienerbeek en Berflobeek zo natuurlijk mogelijk blijven.

De stichting wil graag dat wij de flora en fauna van de Hengelose binnenstadsbeken inventariseren. Met de gegevens die deze inventarisatie oplevert kan vervolgens een gefundeerd advies gegeven worden over een meer natuurlijke inrichting van de beken in de binnenstad.

Komend jaar zijn we van plan hiermee een begin te maken. In eerste instantie zullen we als proef de Elsbeek bekijken. Al wandelend door de beek gaan we de oeverbegroeiing inventariseren.

Van elk stuk van ca. 100 meter wordt de vegetatie karakteristiek van de linker en rechter oever bepaald. We willen hiervoor de zogenaamde vegetatieschaal van Tansley gebruiken.

De vegetatieschaal van Tansley is een door de Engelse ecooloog Arthur Tansley in 1946 ontworpen vegetatieschaal, waarmee op grotere oppervlakten een indicatie gegeven kan worden van de abundantie of de frequentie van voorkomen van verschillende plantensoorten. De frequentie van voorkomen wordt per aangetroffen plantensoort weergegeven door een lettercode. De vegetatieschaal van Tansley luidt als volgt:

d = dominant, soort overheerst in de vegetatie.

c = co-dominant, soort overheerst samen met andere soorten.

a = abundant, soort is veel aanwezig maar nooit (co-)dominant.

f = frequent, soort is vrij talrijk.

o = occasional, soort is verspreid aanwezig.

r = rare, soort is zeldzaam

s = sporadic, soort is zeer zeldzaam, slechts enkele exemplaren aanwezig

l = local, soort komt alleen plaatselijk voor in het onderzoeksgebied.

(De code l wordt ook gebruikt in combinatie met andere codes. "la" betekent bijvoorbeeld local abundant. en "lf" local frequent.)

Ook zijn we van plan om aandacht te besteden aan de algen/wieren die in de beek groeien op stenen, beschoeiing, waterplanten. Deze benthische algen kunnen een indicatie geven van de waterkwaliteit. Het voordeel van deze biologische waterkwaliteitsbeoordeling is dat ze ook inzicht geven in het verleden. Bij een chemische beoordeling is altijd sprake van een moment opname.

Voorlopig zijn we van plan om in het komend voorjaar en de zomer zes keer de beek te bezoeken. Afhankelijk van onze bevindingen zullen we zien hoe we daarna verder gaan.

We hopen op onze jaarvergadering met jullie over deze plannen van gedachte te wisselen, suggesties zijn van harte welkom!!

Bernard Wanders

Algemene Jaarvergadering

- Datum : donderdag 3 april 2008
- Tijd : 20.00 uur
- Plaats : Speeltuin gebouw 't Lansink,
Twijnstraat 6 te Hengelo

Voor agenda en verslagen, zie pagina 4 en verder.

Excursies

Het gebruikelijke verzamelpunt is (tenzij anders aangegeven) aan de Boerhaavelaan op het parkeerterrein naast huisnummer 146 (is richting Borsthuis). Ieder wordt vriendelijk verzocht zo veel mogelijk met de auto te komen zodat er genoeg plaatsen zijn voor hen die niet over een auto beschikken.

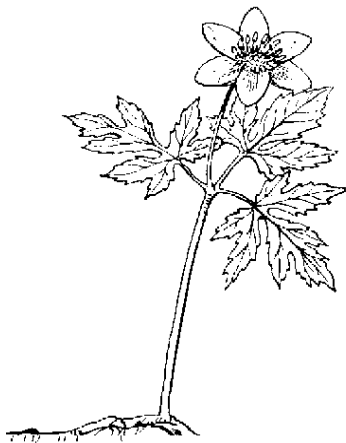
Lezingen / vergaderingen

De gebruikelijke plaats waar lezingen / vergaderingen worden gehouden (tenzij anders aangegeven) is het speeltuingebouw 't Lansink' aan de Twijnstraat 6 te Hengelo. Indien er belangstelling is voor "meerijden met anderen" bij een lezing 's avonds: neem even contact op met een van de bestuursleden (zie colofon).

Excursie Driene

Thema : voorjaar
Datum : zondag 16 maart 2008
Tijd : 09.00 uur
Coördinatie : Gerrit van Zalk

In de bossen tussen Hengelo en Enschede gaan we uitkijken naar bloeiende voorjaarsflora en luisteren naar vogels die zich voorbereiden op het broedseizoen.

Excursie Engbertsdijksvenen

Thema : watervogels
Datum : zaterdag 29 maart 2008
Tijd : vertrek 09.00 uur
Terug : omstreeks 14.00 uur
Coördinatie : Bert Oude Egbrink

De KNNV heeft een vierjarenplan "Natuur in en om het water". Na waterbeestjes en libellen wordt er dit jaar aandacht besteed aan watervogels. In dit verband organiseren wij een watervogel excursie naar de Engbertsdijksvenen. Wij hopen op de veenplassen en een voormalige zandwinplas verschillende soorten watervogels te zien. Neem uw verrekijker (of telescoop) en een boterham mee.

Lezing Linnaeus achterna

Datum : maandag 7 april 2008
Tijd : 20.00 uur

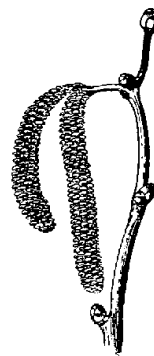
Linnaeus heeft in zijn leven verschillende reizen door Zweden gemaakt, waaronder een reis naar het eiland Öland in 1741. Van al zijn reizen hield hij een gedetailleerd dagboek bij. Tiny en Gerrit de Graaff uit Barneveld maakten vorig jaar aan de hand van het dagboek een reis door Zweden.

Zij laten ons aan de hand van een diapresentatie zien dat tweehonderd-vijftig jaar later met het dagboek van Linnaeus meer plezier te beleven valt dan met de meeste reisgidsen. Zij bezochten precies dezelfde plekken die Linnaeus beschrijft en ook op dezelfde datum en vergeleken de situatie die ze aantreffen met de beschrijvingen in het dagboek. Het is opvallend dat veel van zijn beschrijvingen nog naadloos passen op de tegenwoordige situatie. In het door menselijke activiteiten geteisterde landschap van Europa mag dit wel uniek genoemd worden. Het belooft een leuke en interessante avond te worden, noteer deze datum dus in uw agenda.

Excursie Hazelbekke

Thema : voorjaar
Datum : zondag 13 april 2008
Tijd : 09.00 uur
Duur : halve dag
Coördinatie : Wytze Boersma

Het noorden van Twente is een aantrekkelijk excursiegebied. Door de kleinschaligheid en de heuvels is het landschappelijk bijzonder fraai. In dit gebied ontspringt onder andere de Hazelbekke, een van de natuurlijke beken in Twente. De Hazelbekke dankt zijn naam aan de hazelaar, die rijkelijk langs de oevers groeit. In dat mooie gebied houden wij onze voorjaarsexcursie. Het primaire brongebied is voor het publiek gesloten, maar vanaf het pad krijgen we wel een goed beeld.

We starten de excursie bij de watermolen De Mast, gelegen aan de weg Ootmarsum Vasse. Hierna gaan we langs het brongebied en via de Hezinger Esch en de Braamberg gaan we weer terug.

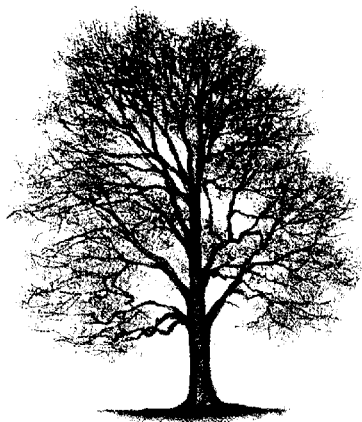
We gaan uit van goed weer, zodat het een mooie excursie wordt.

Wytze

Excursie Die Bröcke

Thema : voorjaarsflora & fauna
Gebied : "Die Bröcke" ten zuiden van Ahaus (ca 45 km)
Datum : zondag 27 april 2008
Tijd : vertrek 9.00 uur, terug ca. 16.00 uur
Coördinatie : Bernard Wanders

Omdat ik het gebied niet ken, heb ik ter voorbereiding eerst maar eens een goede kaart van het gebied gekocht. Op deze kaart zie je dat het voornamelijk naald- en loofbos is met van oost naar

west stromende beekjes. Deze beekjes monden uit op de Ahauser Aa die noordoostwaarts stromend bij Haarmühle de grens over gaat en bij ons de Buurserbeek genoemd wordt. In wandelgidsjes wordt het gebied aangeprezen als het grootste bosgebied in de omgeving dat zelfs op hete zomerdagen schaduwrijke en koele wandelingen garandeert met een grote rijkdom aan flora en fauna. Mensen die het kennen wil ik graag uitnodigen ons te wijzen op al het moois dat er te zien is. Mensen die het nog niet kennen, ga mee en laat u verrassen!!
Bernard Wanders

Excursie Boekelerhof

Thema : flora (zwarte rapunzel)
Datum : zondag 18 mei 2008
Tijd : 09.00 uur
Coördinatie : Gerrit van Zalk

Dit mooie gebied dichtbij gaan we weer eens verkennen. Langs de Boekelerbeek is een van de zeldzame groeiplaatsen van de Zwarte rapunzel die we in bloei hopen te vinden. Verder is de Boekelerhof rijk aan vogels.

5-daagse

Datum : 19 t/m 23 mei 2008

Zie achteraan in dit nummer.

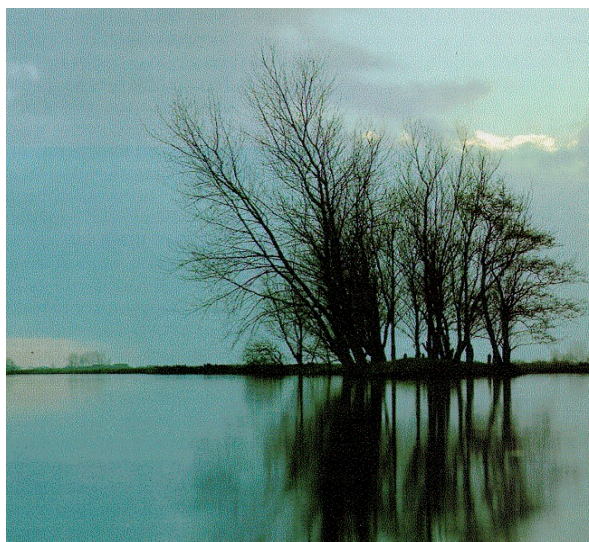
Excursie Elfterheurne

Thema : stuwwallandschap
Datum : zondag 1 juni 2008
Tijd : vertrek 09.00 uur
Terug : omstreeks 13.00 uur
Coördinatie : Bert Oude Egbrink

De Elfterheurne is een onderdeel van de Oldenzaalse stuwwal dat ten zuiden van de weg van Oldenzaal en De Lutte ligt. We vertrekken vanaf restaurant de Tankenberg. We lopen onder meer langs de in het kader van het project "Terug naar de bron" herstelde weidebron Het Heuillandek en het enkele jaren geleden herstelde landgoed De Wilmersberg. Het wordt een wandeling door een fraai heuvelachtig gebied met hopelijk zomers weer.

Vooraankondiging

Zondag 15 juni 2008, naar het Lankheet o.l.v. André Bolt.

Algemene Jaarvergadering 2008

Datum en tijd: **donderdag 3 april 2008 om 20.00 uur**

Plaats: Gebouw Speeltuin 't Lansink Twijnstraat 6 te Hengelo

1. Opening
2. Goedkeuring verslag ledenvergadering d.d. 4 april 2007 (bijlage hieronder).
3. Ingekomen stukken en mededelingen.
4. Jaarverslag 2007 van secretaris en werkgroepen (bijlage pagina 5).
5. Financieel jaarverslag 2007 en Balans 31-12-2007 (bijlage pagina 8).
6. Verslag kascommissie.
7. Benoeming kascommissie.
8. Begroting 2008 en contributie 2008 en 2009.
9. Bestuurssamenstelling.
10. VV op 12 april 2007 te Driebergen. Indien aanwezig liggen de stukken te inzage. De agenda staat vermeld in Natura 2008-1.
11. Benoeming afgevaardigden naar VV 2008.

Pauze

12. Afdelingsactiviteiten 2008 en 2009.
13. Rondvraag

Verslag algemene ledenvergadering 2007 KNNV afd. Hengelo-Oldenzaal

De vergadering vond plaats op 4 april 2007 in Speeltuingebouw 't Lansink te Hengelo.
Er waren 19 leden aanwezig.

1. Opening
De voorzitter, Bernard Wanders, heet de aanwezigen van harte welkom en opent de vergadering.
Aan het begin van de vergadering wordt stilgestaan bij het overlijden van de dames ten Doeschate, Methorst en Elzinga..
2. Verslag ledenvergadering d.d. 5 april 2006.
Het verslag wordt met dank aan de secretaris goedgekeurd.
3. Ingekomen stukken en mededelingen.
 - De stukken voor de VV zijn tijdig binnengekomen en liggen op de bestuurstafel ter inzage.
 - Via het Landelijk Buro hebben we een fraaie publicatie over Linnaeus ontvangen. Deze zal rouleren onder geïnteresseerde leden.
 - Onze afdeling heeft gereageerd op de nieuwe Bomenverordening van de Gemeente Hengelo. De nieuwe verordening ligt ter inzage.
4. Jaarverslag 2006 van de secretaris en werkgroepen.
De basiscursus over wilde planten heeft veel aanmeldingen opgeleverd. Er kunnen maximaal 21 mensen deelnemen. De rest komt op de wachtlijst. Misschien komt er een tweede cursus.
Verder wordt het verslag goedgekeurd met dank aan alle betrokkenen.
5. Financieel jaarverslag 2006 en balans 31-12-2006.

- Het toegezegde legaat zullen we in 2007 ontvangen.
Het verslag en de balans worden goedgekeurd.
6. Verslag kascommissie.
De commissie heeft de stukken gecontroleerd en akkoord bevonden. De commissie stelt voor het bestuur decharge te verlenen. De vergadering gaat akkoord. Bernard Wanders dankt penningmeester Jan Weernink en de leden van de kascommissie voor hun werk.
 7. Benoeming kascommissie.
W. van de Bosch is twee maal lid geweest. De voorzitter dankt hem voor zijn werkzaamheden. De nieuwe commissie bestaat uit mevrouw W. Mardjan en M. ter Braak. De heer L. van Rensen wordt het nieuwe reservelid.
 8. Begroting 2007 en hoogte contributie 2007.
De begroting 2007 wordt goedgekeurd.
De contributie wordt conform voorstel € 25 en € 10 voor 2007.
 9. Bestuurssamenstelling.
Mevrouw A. Ros is bereid om zitting te nemen in het bestuur. Verder blijft de samenstelling ongewijzigd.
 10. VV op 21 april 2007.
Bernard Wanders bespreekt de belangrijkste punten uit de agenda van de VV.
Het Landelijk Buro gaat verhuizen naar Zeist en trekt in bij Vogelbescherming. Verder wordt de KNNV-uitgeverij verantwoordelijk voor de uitgave van Natura.
De ledenadministratie wordt gemoderniseerd.
In 2007 staan de libellen centraal, gevolgd door de watervogels in 2008 en waterplanten in 2009.
 11. Benoeming afgevaardigde naar de VV
De heren Wanders en Boersma worden afgevaardigd.
 12. Web-site voor onze afdeling.
 13. Het bestuur wil dit in 2007 realiseren. H. de Jong, die dit ook voor de Twentse Vogelwerkgroep verzorgt, wil ons hierbij helpen. De site zal op termijn uitgebouwd worden.
 14. Afdelingsactiviteiten 2007.
Er komt in 2007 geen specifiek project. Voor de toekomst wordt gedacht aan een project rond beken. Hierover wordt contact gezocht met de gemeente (de heer Bergakker).
 15. Rondvraag:
Wij hebben in het kader van Natura 2000 gereageerd. Hierbij is gepleit voor een betere status voor de Bentelerheide. De reactie is ook doorgestuurd naar Twickel. Hiervan is nog geen reactie ontvangen.
Vanuit de vergadering wordt het voorstel gedaan om Onder de Loep ook toe te sturen aan de gemeente en bibliotheek. Het bestuur bespreekt dit.

Hierna sluit de voorzitter de vergadering.

Na de vergadering discussiëren de leden over het thema Mens, Natuur en Natuurbescherming. Het werd een levendige discussie.

Jaarverslag 2007

Bestuurssamenstelling

Samenstelling per 31-12-2007:

B. Wanders	-voorzitter
J.H. Zwieneberg	-secretaris
J. Weernink	-penningmeester
A.G. Oude Egbrink	-natuurhistorisch secretaris
J.C. de Wit	-lid en redacteur Onder de Loep
A. Ros	-lid en organisatie lezingen.

Bestuursactiviteiten

Het bestuur heeft in 2007 vijf maal vergaderd. De afdeling is lid van het Gewest en wordt hierin vertegenwoordigd door B. Wanders.

Een afvaardiging van het bestuur heeft de vergaderingen van de Beleidsraad van de KNNV, de VV en de vergaderingen van het Gewest bezocht.

Onze afdeling wordt in de Natuur en Milieuraad Hengelo vertegenwoordigd door de heer G. van Zalk.

Ledenvergadering 2007.

De ledenvergadering werd gehouden op 4 april 2007. Het verslag is gepubliceerd in het maartnummer 2008 van Onder de Loep.

Ledenaantal

Jaar	leden	huisgenootleden	ereleden afdeling	totaal
2006	74	22	3	99
2007	74	22	3	99

Ledenblad Onder de Loep.

Het afdelingsblad verscheen in 2007 weer vier keer. Onder de verantwoordelijkheid van de redactie, bestaande uit de heren Joop de Wit en André Bolt, verschenen er vier interessante nummers, die ook een goed inzicht bieden in de activiteiten van de afdeling.

Activiteiten 2006.

a. Nieuwjaarsbijeenkomst op 20 januari 2007.

Net als in 2006 werd deze eerste bijeenkomst in het nieuwe weer goed bezocht. De bijeenkomst vond plaats in "de Houtmaat".

b. Excursies

Datum	Plaats	Doel	Aantal deelnemers
17 februari	Twekkelo	frisse neuzen	8
18 maart	Bekendelle	voorjaar	niet doorgegaan
1 april	Weldam	stinzenplanten	14
14 april	Ottershagen	weidevogels	12
28 april	Duivelshof	natuurherstel	9
27 mei	Mokkelengoor	flora	8
10 juni	Boetelerveld	algemeen	7
16 juni	Lonnekermeer	libellen	8
7 juli	Noetselerberg	heide	6
28 juli	Borkeld	insecten	5
19 augustus	Vasserheide	heide	9
1 september	Rutbeek	contactdag gewest	20
15 september	Doorbraak	excursie gewest	niet doorgegaan
29 september	Aamsveen	hoogveen	4
14 oktober	Holthuis	paddestoelen	11
27 oktober	Westerflie	slotexcursie	9

Totaal zijn er in het jaar 2007 14 excursies georganiseerd. Het aantal deelnemers per excursie wisselde sterk, namelijk van 4 tot 14. De excursie naar de Doorbraak was een gewestelijke excursie. Op 1 september is op het Rutbeek de gewestelijke contactdag gehouden met het thema libellen. De leden van de excursiecommissie waren Bernard Wanders, André Bolt, Gerrit van Zalk, Wytze Boersma, Harry de Jong en Bert Oude Egbrink (natuurhistorisch secretaris).

c. *Veldbiologieproject*

In 2007 werd er geen nieuw project gestart. Het project rond het Stadspark Weusthag i.o. werd in 2007 afgerond. De betrokken leden hebben samen de conclusies en aanbevelingen vastgesteld. Deze zijn in januari 2008 aan de Gemeente Hengelo aangeboden. Afschriften hiervan zijn verzonden naar het Waterschap Dinkel en Regge, IVN Hengelo en de Natuur- en Milieuraad Hengelo.

Wel zijn in 2007 voorbereidende gesprekken gevoerd met ambtenaren van de gemeente en de stichting Beken Binnenstad betreffende een project waarbij de beken in Hengelo centraal staan. Naar verwachting gaat hierover in 2008 een project van start.

d. *KNNV-Senioren*

Deze ontmoetingsactiviteit, onder de enthousiaste leiding van A. Vermeulen, vindt, behalve in de zomermaanden, maandelijks plaats. Elke keer wordt er een onderwerp behandeld. De bijeenkomsten vinden plaats in het Woonzorgcentrum Het Woolde.

e. *Plantenwerkgroep*

Voor FLORON is een selectiehok geïnventariseerd. De resultaten zijn weergegeven in het december nummer van Onder de Loep. In het voorjaar is de botanische dag bezocht.

f. *Paddestoelenwerkgroep*

Dit jaar zijn er geen determineeravonden geweest. Wel is meegewerkt aan het landelijke meetnet. Verder werd de jaarlijkse excursie voor de afdeling verzorgd.

g. *Cursuswerkgroep KIN (KNNV-IVN-NIVON)*

In samenwerking met de groene verenigingen van Hengelo, IVN en NIVON is in het voorjaar van 2007 een plantencursus georganiseerd.

23 personen hebben deze basiscursus Wilde planten gevolgd. De cursus bestond uit zes theorieavonden en drie excursies. De theorieavonden werden gehouden in het NIVON centrum aan de Lodewijkstraat. De waardering door cursisten was goed tot zeer goed.

In het najaar stond een paddenstoelenworkshop gepland. Deze is door te weinig aanmeldingen niet doorgegaan.

De gezamenlijke cursussen en workshops van 2005, 2006 en 2007 hebben financieel ook een positief saldo op geleverd. Het saldo is verdeeld, €150 voor elke vereniging.

h. *Deelname aan externe activiteiten*

Diverse leden hebben deelgenomen aan de interessante studiedag van het Gewest over libellen. Ook bezochten meerdere leden de botanisch dag van de KNNV.

Woord van dank.

Het bestuur kijkt met tevredenheid terug op 2007. Graag willen we alle leden danken voor hun inzet.

Hengelo, februari 2008.

Financieel jaarverslag 2007 en begroting 2008

BATEN	WERKELIJK 2006	BEGROOT 2007	WERKELIJK 2007	BEGROOT 2008
Contributie	2.192,00	2.150,00	2.103,00	2.196,00
Rente	53,27	40,00	63,34	50,00
Nieuwjaarsbijeenkomst	405,00	425,00	375,00	375,00
Excursies	0,00	25,00	0,00	25,00
Diversen	0,00	50,00	0,00	50,00
Legaat	0,00	0,00	226,89	0,00
Nadelig saldo	0,00	385,00	105,86	166,00
Totalen	2.650,27	3.075,00	2.874,09	2.862,00

LASTEN	WERKELIJK 2006	BEGROOT 2007	WERKELIJK 2007	BEGROOT 2008
Afdracht Hoofdbestuur	1.415,50	1.500,00	1.382,75	1.412,00
Abonnement/Lidmaatschap	28,50	50,00	18,50	25,00
Onder de Loep-drukkosten	269,88	300,00	256,14	250,00
Onder de Loep-verzendkosten	131,98	150,00	145,55	125,00
Bestuurskosten	37,75	50,00	75,00	50,00
Excursies	32,90	25,00	50,05	25,00
Lezingen	0,00	150,00	184,50	150,00
Cursussen	0,00	100,00	0,00	100,00
Nieuwjaarsbijeenkomst	270,00	300,00	457,40	300,00
Seniorbijeenkomsten	90,00	100,00	81,00	100,00
Portikosten	15,60	50,00	13,20	50,00
Zaalhuur + koffie	70,40	100,00	160,00	100,00
Projecten	0,00	175,00	0,00	150,00
Diversen	0,00	25,00	50,00	25,00
Voordelig saldo	287,76	0,00	0,00	0,00
Totalen	2.650,27	3.075,00	2.874,09	2.862,00

CONTRIBUTIE	JAAR 2006	JAAR 2007	JAAR 2008
Lidmaatschap	24,50	25,00	27,00
Lidmaatschap, huisgenoten	9,50	10,00	10,00

Balans per 31 december 2007			
Bank	310,84	Te betalen kosten	36,00
Bank, best spaarrekening	3.171,24	Vooruitontvangen	266,00
Giro	1,33	Reservering:	
Te ontvangen posten	158,04	Bijzondere activiteiten	1.000,00
		Project waterdieren	397,00
		Kapitaal 31/12	1.942,45
Totaal	3.641,45	Totaal	3.641,45

VELDBIOLOGIEPROJECT WEUSTHAGPARK

Conclusies en aanbevelingen 2007.

1. Kwetsbare gebieden

- In het eindrapport in het kader van de Flora- en Faunawet worden de oevers van de Houtmaat en het beekdal bij de Achterhoekseweg als kwetsbare gebieden benoemd. Hiermee kunnen wij volledig instemmen. We vragen wel aandacht voor de Houtmaat dat de oevers niet te “netjes” worden.
- Wij stellen op basis van ons onderzoek voor om de volgende terreinen hieraan toe te voegen:
 1. Delen van het Weusthagbos en met name die delen die grenzen aan de Houtmaatleiding en het perceel van familie van der Deen. In deze delen heeft het bos een ongestoorde ontwikkeling gehad, waardoor ook mossen en paddestoelen meer ruimte hebben gekregen.
 2. De bosbegeleidende delen van de Thijertsbeek en Houtmaatleiding hebben een zeer natuurlijk karakter en zijn daardoor belangrijk voor de flora en fauna. Een afgestemd beheer met het Waterschap is belangrijk.
 3. Aan het begin van de Torenlaan (vanaf Deurningerstraat) heeft zich een vochtig bosje ontwikkeld. Hierin groeien veel Dotterbloemen. Deze kwamen vroeger veel voor in het gebied maar zijn door de verdroging grotendeels verdwenen. (Alleen op de Houtmaat staan nog 2 kleine pollen.)
 4. Naast het bos aan de Torenlaan ten hoogte van de fietsersbrug ligt een kwelvijver. Deze dreigt helmaal dicht te groeien. Hierdoor dreigt de aanwezige flora (o.a. Waterviolier) te verdwijnen.

2. Vegetatie, maaibeeld en natuurontwikkeling.

- In 2006 en 2007 hebben we nog eens extra gekeken naar de vochtige delen in het gebied. Er zijn nog 29 soorten gevonden, waarvan 3 nieuw voor het gebied. In totaal zijn er nu 365 soorten gevonden. Op dit moment worden de blad- en levermossen geïventariseerd. Een en ander betekent dat het botanisch gezien een interessant gebied is. Het maaibeeld langs de Europalaan en delen van de A1 heeft hiertoe bijgedragen. De hierdoor ontstane verschraling heeft bijgedragen tot de komst en behoud van plantensoorten. We stellen voor deze werkwijze ook toe te passen in andere delen van het gebied. Hierbij denken wij in het bijzonder aan de bermen langs de Torenlaan en de bermen en slootkanten in de omgeving van de sportvelden.
- Een (groot) nadeel binnen het huidige beleid is het tijdstip van maaien. In de maand juli maaien zowel Gemeente als Rijkswaterstaat gelijktijdig bijna alle bermen en slootkanten. Hiermee verdwijnen dan bijna alle voedsel- en waardplanten voor vlinders en andere insecten. Een meer gefaseerd maaibeeld zal leiden tot meer mogelijkheden voor insecten. Afstemming met Rijkswaterstaat hierover is gewenst
- Een deel van het Weusthagbos dreigt door de verdroging en overvloedige hondenkeutels te “verbramen”. Periodiek zou een deel van de bramenstruiken verwijderd moeten worden.
- De natuur in het gebied zou door beperkte maatregelen een extra stimulans krijgen. We deken hierbij aan:
 1. Meer variatie aanbrengen bij de oevers van de kleigaten. Er moet wel voldoende gelegenheid blijven voor de vissers.
 2. Een deel van de oevers van de sloot/beek van de sportvelden minder stijl maken en hier en daar de sloot verbreden.
 3. Het weiland achter bos aan de Torenlaan (bij fietsersbrug) verschrallen.

- In het gebied en op andere plaatsen in Hengelo groeien wettelijk beschermde planten zoals de Rietorchis. Deze worden bijna altijd te vroeg gemaaid. We willen afspraken maken om dit te voorkomen.

3. Waterhuishouding

- Met enthousiasme hebben we kennis genomen van de toekomstige plannen rond de waterhuishouding. Om dit te kunnen realiseren zijn volgens ons wel onderzoek maatregelen nodig. We constateren dit op basis van observaties in de periode 2005-2007. Wat hebben we gezien:
 1. De sloten langs de Torenlaan, fietsersbrug, Houtmaatweg, grote delen van Europalaan en Weusthagbos staan, ook bij langdurige regenval (2006) droog.
 2. De zeer diepe sloot/beek die parallel loopt aan de zuidkant van de A1 voert wel altijd water. We hebben sterk de indruk dat deze de afwatering van de omliggende gebieden sterk (nadelig) beïnvloed. Het waterpeil in deze sloot/beek moet omhoog. Gebeurt dit niet dan zullen de geplande vijvers in dat gebied nooit op een natuurlijke wijze gevuld worden.
 3. Dit geldt ook voor de verlenging van de beek bij de kleigaten. Het deel van de beek dat er nu ligt, staat bijna altijd helemaal droog.
 4. Moeten de sloten/beek bij de sportvelden zo diep zijn?
 5. In het overzichtskaartje zijn de kwelvijver en de sloot achter het bosje bij deze vijver vergeten.

4. Functies Weusthagpark

Het park krijgt een brede variatie aan functies. Vanuit de veldbiologie willen voor twee functies aandacht vragen.

We weten dat er met het IVN gesproken wordt over de verplaatsing van de Heemtuin. Qua locatie zou deze zodanig in het gebied ingepast moeten worden dat er direct een natuurlijk karakter ontstaat.

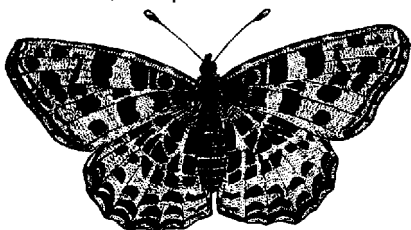
De locatie zou ons inziens ook gecombineerd moeten worden met het Natuur- en milieu-educatiecentrum. Dit centrum zou dan verplaatst moeten worden en een bredere functie moeten krijgen. Een constructie zoals in Hardenberg (de Koppel) spreekt ons hierbij aan.

Vastgesteld januari 2008.

Insectencursus voor beginners

De cursusgroep KIN (KNNV, IVN en NIVON) organiseert in de maand mei een insectencursus voor beginners. De cursus bestaat uit 4 theorieavonden en 2 excursies. Deze beginnerscursus is vooral bedoeld voor mensen die belangstelling hebben voor de wonderlijke wereld van insecten en daar graag iets meer van willen weten. Belangstelling en interesse zijn dan ook de voorwaarden voor deelname.

Op de eerste theorieavond wordt ingegaan op de verscheidenheid van insecten en de bouw van een insect. Op de volgende avonden worden een drietal algemene groepen besproken, zoals (dag)vlinders, libellen en juffers en sociale insecten, bijen, hommels, wespen.

... Om een en ander in de werkelijkheid waar te nemen zijn er twee

excursies gepland. De eerste gaat naar de heemtuin en de bijenstal Hengelo. De tweede moet nog worden ingepland.

De cursus wordt verzorgd door deskundigen van de verenigingen.

Elke cursist ontvangt een hand-out met achtergrond informatie.

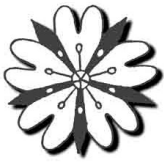
De cursus is gepland op de **donderdagavonden van 15, 22, 29 mei en op 5 juni, van 19.30 tot 21.30 uur** in het NIVON-centrum aan de Lodewijkstraat 1 (hoek Berfoplein) in Hengelo. Het maximale aantal deelnemers is 20 personen.

Inlichtingen en opgave bij Wytze Boersma, tel 074 3762711 of per E-mail: wytze.boersma@hetnet.nl

De kosten worden voorlopig geraamd op € 24,- voor leden en € 28,- voor niet leden.

Deze moeten voor aanvang van de cursus worden overgemaakt op bankrekening: 94.32.85.151 t.n.v. F.J. Pots, Bernardstraat 24, 7553 KT Hengelo.

Luc J. van Veen

KNNV-natuurinfocentrum
DE HOORNBLOEM
Dorpsstraat 10 A
1689 EV Zwaag
tel (0229) 23 04 19
email: dehoornbloem@hoorn.knnv.nl

Persbericht 5 februari 2008

Zadenlijst 2008 De Hoornbloem

Ondanks de slechte zomer van 2007 hebben we onze lijst van beschikbare zaadsoorten kunnen uitbreiden tot **362** soorten zaden en 9 mengsels! Met dank aan de vele vrijwilligers van de KNNV, vereniging voor veldbiologie, die wekenlang bezig zijn geweest om de oogst handmatig te schonen en te verpakken.

Naast vertrouwde plantensoorten zoals Wilde chichorei, Kartuizer anjer en Blauwe rapunzel prijken er op onze lijst ook nieuwe soorten als Rozemarijn, Late stekelnoot, Driekantig look of Blauwe maskerbloem.

De lijst vermeldt per soort de bloeitijd, hoogte, standplaats en andere informatie over de plant. De prijs van zaden en mengsels zijn onveranderd gebleven en zijn resp € 0,80 en € 2,50.

De 26 pagina's tellende lijst is in te zien of eventueel gratis te downloaden van www.knnv.nl/hoorn (klik dan op De Hoornbloem voor de digitale lijst). Ook kunt u de lijst bestellen via de post: gireer € 2,50 op gironummer 369 2553 van KNNV Natuurinfocentrum De Hoornbloem, Dorpsstraat 10 A te Zwaag.

Plantjes (zaailingen of stekken) en zaden zijn eveneens verkrijgbaar op het centrale adres van De Hoornbloem, evenals op milieumarkten en –beurzen waar De Hoornbloem zich presenteert.

KNNV-natuurinfocentrum De Hoornbloem
Dorpsstraat 10 A
1689 EV Zwaag

Meer informatie voor de pers:
Tel. 0229-230 419
dehoornbloem@hoorn.knnv.nl

Driekantige Look (onder)
Bolderik (rechts)

KNNV-kleding (bericht van het KNNV-bureau)

Frisgroene poloshirts voor degenen die aan promotie doen (kraam, beurs, excursieleider en zo), met gedrukt op de rug en de borst (links) het KNNV logo in donkergroen.

Frisgroene, niet al te dikke fleecetruien met het logo op de borst geborduurd in donkergroen

Grijsgroene bodywarmers, met het logo op de borst geborduurd

Groene pet, met het logo er op

Frisgroene regenjacks, deze zijn niet geschikt als jas om dagenlang te dragen (dun), maar ze zijn ideaal als je in de kraam een buitje moet weerstaan, of de wind even wilt buitensluiten.

De richtprijzen zijn

Poloshirts € 13,50

Fleecetruien € 17,50

Bodywarmers € 30,00

Regenjacks € 19,00

Pet (type baseballcap) € 5,00

Ons is gebleken dat de poloshirts voor dames L of XL voldoen, kleiner wordt echt krap

Voor heren is XL en XXL goed, maar voor slanke mannen is het damesmodel geschikter: ook XL verkrijgbaar.

Met de overige kledingstukken hebben we geen ervaring, alleen dat de jacks en bodywarmer een soort unisex model zijn, zodat dames een niet te kleine maat moeten nemen, dat zit wat strak rond de heupen.

annelies römer

bureausecretaris (aanwezig op dinsdag, woensdag en vrijdag)

KNNV - Bezoekadres: Boulevard 12, 3707 BM Zeist

Tel. 030-2314797

Fax 030-2368907

E-mail bureau@knnv.nl

Uilenwerkgroep Hof van Twente

De "Uilen Werkgroep Hof van Twente" en de broedresultaten van de kerkuilen in 2007.

In de plaatsen welke nu deel uit maken van de gemeente Hof van Twente bestaat al een aantal jaren een werkgroep welke zich inzet voor de bescherming van Kerk- en Steenuilen. Deze 2 soorten staan op de "rode lijst" van bedreigde soorten en daarom zijn we als natuurbeschermers verplicht hieraan ons steentje bij te dragen. In het onderstaande beperk ik me tot de kerkuil.

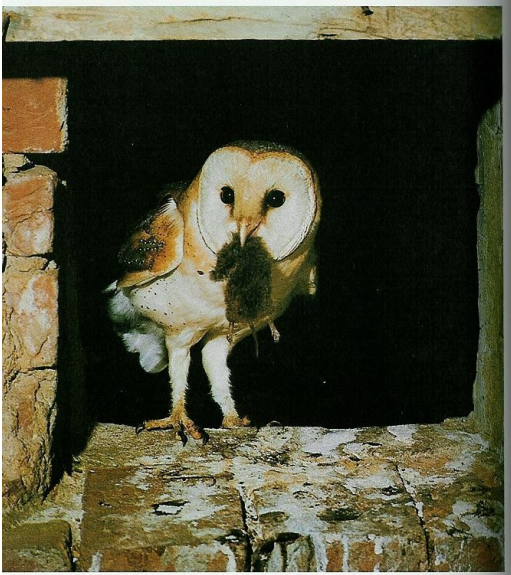
Kerkuil wordt bedreigd in zijn bestaan.

De kerkuil is sinds de jaren 50 bedreigd door veranderingen in de landbouwtechniek en ons leefpatroon. De eerste verandering was het verdwijnen van de graanopslag in en bij de boerderijen. Hierdoor ging het aantal prooidieren, en dat zijn met name

muizen, aanzienlijk terug. In winters met langdurig veel sneeuw was dit bedreigend.

Parallel hieraan kwam de rationalisatie van de gebouwen op de boerenerven: vervallen gedeeltes werden opgeknapt, holtes dichtgemetseld en daken geïsoleerd, waardoor het aantal nestplaatsen drastisch afnam. Hieraan is veel gedaan door op diverse erven een nestkast te plaatsen. Een derde bedreiging kwam door de toepassing van diverse gifsoorten, zoals DDT, waardoor de vruchtbaarheid afnam en de eischalen dunner werden. En geleidelijk aan ging ook het steeds drukker wordende verkeer zijn tol eisen, want de uilen moeten tegenwoordig al hun prooien buitenshuis en vaak in de berm van de wegen zoeken, met als droevig effect dat er veel onervaren uilen sneuvelen.

Er zijn jaren dat tweederde van de jongen van het afgelopen jaar in het verkeer omkomt.

Broedresultaten van de kerkuilen in 2007.

Dankzij de inspanning van enige duizenden enthousiaste vrijwilligers gaat het momenteel weer goed met de kerkuil in Nederland. In 2007 zijn tegen de 3000 broedgevallen geregistreerd, een aantal wat sinds 1950 niet eerder is gehaald. In het daljaar 1968 waren het er niet meer dan een paar honderd!

De "Uilen Werkgroep Hof van Twente" bestaat momenteel uit 15 personen, vogelaars die voor het merendeel voortkomen uit (het vroegere) IVN-Delden, IVN-Diepenheim, Nivon Goor en IVN-Markelo. In totaal is het werkgebied ongeveer 160 vierkante km.

Tot eind dec. 2007 hadden we 68 kerkuilenkasten in ons werkgebied, waarvan er 6 in het afgelopen jaar zijn bijgekomen.

In totaal hebben we hierin 22 broedgevallen waargenomen, waarvan er 5 als 2-de legsel zijn geregistreerd. Een 2-de legsel is een legsel in het zelfde jaar in dezelfde kast.

Omdat niet alle kasten tijdig zijn bezocht, zijn van 15 nesten de jongen geringd, gemeten en gewogen. Het meten en wegen leverde verrassende resultaten op, zoals het opvallend grote aantal 1-ste legsels. Respectievelijk 1 met 7, 9 met 6, 1 met 5, 2 met 4 en 1 met 2 eieren.

Het aantal van 22 broedgevallen is voor ons een hoogtepunt, we hebben nog niet eerder zoveel broedgevallen in onze nestkasten gehad. Dit is voor een deel toe te schrijven aan de bijzonder goede voedselsituatie. Het jaar 2007 was namelijk een bijzonder goed muizenjaar, hetgeen op zijn beurt waarschijnlijk mede werd veroorzaakt door de vele eikels in het najaar van 2006. Het groot aantal broedgevallen is anderszijds ook te danken aan het gegeven dat we met steeds meer mensen (momenteel 13) steeds meer nestkasten controleren. Ook afgelopen herfst waren er veel eikels en beukenootjes, zodat er misschien in het komend seizoen wel weer veel muizen zullen zijn. De

komende nestkastcontroles zullen daarom opnieuw spannend worden.

Ringen en onderzoek.

Tijdens het ringen worden ook het gewicht en de vleugellengte gemeten. Omdat de vleugellengte bijna alleen door de leeftijd wordt bepaald en in veel mindere mate door het voedselaanbod is de leeftijd van de jongen gemakkelijk uit de vleugellengte af te leiden. Aan de hand van veel metingen uit vroegere jaren waaruit door SOVON tabellen zijn opgesteld kunnen we de leeftijd van de jongen tot op 2 dagen bepalen. Hieruit is dan de geboortedatum uit af te leiden en omdat de broedduur 30 tot 31 dagen is volgt daaruit ook direct de datum waarop de eieren zijn gelegd. De Kerkuil begint meestal meteen met het tweede ei te broeden. Er is dus een vrij nauwkeurige grafiek van het leggen van de eieren te maken.

Het eerste ei werd gelegd op 4 maart. Je realiseert je niet dat het leggen van de eieren zich al vanaf begin maart tot eind april afspeelt. Het is wel zeker dat de goede muizenstand van het afgelopen jaar een positieve invloed gehad, zowel op het aantal eieren als op het begin van het leggen van de eieren.

Het vrouwtje zit overdag meestal bij de jongen in de kast, totdat deze een week of 6 zijn. Soms lukt het om dan ook het vrouwtje te ringen, dan wel om een reeds aanwezige ring af te lezen. Dit geeft soms interessante gegevens, zoals de terugvangst van een vrouwtje dat op 3 juni 2005 in een nestkast bij Goor werd gevangen en geringd en vervolgens op 28 febr 2007 opnieuw werd aangetroffen in de zelfde kast. Een vrouwtje in Kerspel-Goor werd op 21 febr. en op 13 aug 2007 in de kast aangetroffen. Op 29 december werd een steenuil met ring in Markelo aangetroffen. waarvan we de ringplaats en datum nog via de het Vogeltrekstation in Arnhem moeten achterhalen. Ook de wintercontroles leveren dus soms verrassingen op.

Om ook het mannetje te vangen en te ringen hebben we op een aantal erven 2 kasten opgehangen. Een paar maal hadden we hiermee succes. Echter het gebeurt ook wel dat de tweede kast door een andere vogelsoort in bezit wordt genomen. In één van de kasten in Wiene huist al 2 jaar een Torenvalk. In totaal hebben Gert Escher en Henri Bouwmeester afgelopen jaar 25 valken in 5 torenvalkennesten geringd.

Braakballen.

Tijdens het ringen, of ook wel later, worden de nestkasten schoon gemaakt. Dit houdt in dat we alle braakballen en andere restanten in vuilniszakken opbergen en meenemen voor later onderzoek. Het is noodzakelijk om de kasten minstens om de twee jaar schoon te maken. Veel beter is het om dit elk jaar te doen, want er kan in de loop van 2 jaar wel zo'n 12 cm afval in de kast achterblijven. Dit bestaat voor 99 % uit platgetrapte braakballen. Als er veel muizen zijn kunnen er per nacht wel 10 muizen worden

aangevoerd, hetgeen resulteert in 2 braakballen per jong per nacht. In een nest met 6 jongen resulteert dit gemakkelijk in 500 braakballen. En dan soms nog 2 broedsels per jaar!

Terugmeldingen n.a.v gevonden ringen.

Het uitzoeken van het afval met een metaaldetector levert soms verrassingen op. Meestal vindt je ringen van niet uitgevlogen jongen, heel zelden van een andere vogelsoort. Zo vonden we in het afgelopen seizoen 2 ringen in een kast bij Markelo. Één ring was van een niet uitgevlogen jong, geringd in 2003 de ander was van een jong dat afgelopen jaar is geringd en de kast dus nooit heeft verlaten. Enige jaren geleden troffen we in een kast uit Wiene een ring van een vleermuis aan, welke op 62 km afstand bij Winterswijk over de grens in Duitsland was geringd.

De meeste terugmeldingen betreffen in het verkeer verongelukte jongen. Vorig jaar is een bij Bentelo als

verkeerslachtoffer gevonden Kerkuil met succes door het vogelasiel te Barchem gereanimeerd en later weer bij Bentelo in vrijheid gesteld.

Oproep: Mocht u een uil levend of dood vinden wilt u dat dan a.u.b. doorgeven aan één van de leden van de uilenwerkgroep. De beesten worden bij u opgehaald en voor onderzoek opgestuurd. Ook als u informatie wilt van de werkgroep of er in wilt deelnemen, neem dan contact op met één van onderstaande personen. We hebben behoefte aan meer mensen, die willen helpen bij het controleren, schoonmaken en/of timmeren van nestkasten.

Henri Bouwmeester, tel 26 00 72

henri.bouwmeester@home.nl

Gert Escher, tel 26 00 30 escher_gert@hotmail.com

Bé van der Wal, tel 27 44 28 b.vdwal@12move.nl

Vogels bij de KNNV

De KNNV heeft de beschikking gekregen van Natuur Digitaal om 6 DVD's aan te bieden tegen een speciale prijs: 1. eenden, 2. meeuwen en sterns, 3. ganzen en zwanen, 4. roofvogels en uilen, 5. weidevogels en 6. vogels rondom ons huis. Zie ook www.natuurdigitaal.nl

Prijzen: schoolkrant € 0,20/stuk, voor afdelingen € 0,15/stuk.

Zoekkaarten € 2,50 per stuk of 10 voor € 15,00.

Vogel DVD's € 19,95 per stuk i.p.v. € 27,95

CD minicursus en bovenstaande artikelen te bestellen via e-mail of schriftelijk bij Marijke van Damme.

5-daagse

Beste KNNV-ers,

Bruinehaar 24-2-2008

Nog drie maanden en het is alweer tijd voor onze 5-daagse in mei. De geprikte data zijn 19 tot en met 23 mei 2008.

We hebben een aantal jaren geleden bedacht om een afwisseling te maken met de afstand in Nederland en dus zijn we na Ameland weer toe aan een lokatie dichtbij. In het bijzonder voor Anna hebben we gekozen voor de Achterhoek en het aangrenzende gedeelte van Duitsland.

We hebben om die reden een hotel naast het Zwiibrockerven gekozen, zodat we via de achterdeur ten alle tijden de flamingo's kunnen bezoeken. Met Jan Stronks zullen we in ons buurland in de buurt van Ahaus de vuursalamander zoeken, met hem gaan we ook naar de Oostelijke steengroeve en zal hij een avond verzorgen. Natuurlijk staan de mooiste gebieden van Natuurmonumenten, zoals Bekendelle, Borkense baan, het Walien, het Korenburger- en Wooldseveen op het programma. Ook zijn er gebieden van Staatsbosbeheer opgenomen. Een paar lezingen zijn al vast gelegd met als topper die van de natuurfotograaf Jos Korenrump.

Ons hotel heet "Zum Möwenparadies" waar we door de Nederlands sprekende Familie Schutte worden verwend.

Adres: Zwiibrock 39 48691 Vreden Tel: 0049-2564-2509

----- x

OPGAVEFORMULIER (afknippen)

Hierbij geef ik mij / ons op voor de 5-daagse van 19 t/m 23 mei 2008

Naam:.....

Adres:.....

Telefoon:

E-mail adres:.....

Dieet:.....

Voor deze dagen betaalt u inclusief alle maaltijden voor een twee-persoonskamer €260,- per persoon en voor een eenspersoons-kamer € 300,-per persoon.

De betaling kunt u overmaken op giro 5970839 ten name van:
KNNV GEWEST OOST- EXCURSIES BRUINEHAAR

Namens de commissie Ineke, Anna, HermJan

Wilt u dit formulier per omgaande (uiterlijk 1 april) opsturen naar:

H. J. Roep
Gravenlandweg 27
7675 TB Bruinehaar